

*Empowered lives.
Resilient nations.*

PROIECTUL CLIMA EAST MOLDOVA
*Managementul Durabil al Pășunilor și Pădurilor Comunale în Primul Parc Național Orhei
pentru a demonstra comunităților locale beneficiile măsurilor de atenuare și adaptare la
schimbări climatice*

GHIDUL APLICANTULUI

PENTRU IMPLEMENTAREA PROIECTELOR DE AMELIORARE A PĂȘUNILOR ȘI FÎNETELOR ÎN CADRUL PARCULUI NAȚIONAL ORHEI

Chișinău – 2014

CUPRINS

GHIDUL APLICANTULUI.....	1
ABREVIERI.....	3
I. DISPOZIȚII GENERALE.....	4
1.1 Context.....	4
II. CRITERII DE ELIGIBILITATE.....	5
III. LINII DIRECTORII PENTRU SELECTAREA PROPUNERILOR DE PROIECTE.....	6
IV. PROCEDURA DE GESTIONARE A GRANTURILOR.....	7
4.1. Procedurile de debursare.....	7
4.2. Obligațiunile părților și procedura de implementare.....	8
V. PROCEDURA DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE.....	8
VI. ASIGURAREA DURABILITĂȚII ȘI GESTIONAREA ULTERIOARĂ.....	9
VII. CONȘTIENȚIZARE ȘI VIZIBILITATE.....	10
7.1 Programul de conștientizare și instruire.....	10
7.2 Vizibilitate.....	10
VIII. EVALUAREA IMPACTULUI PROIECTULUI.....	11
8.1. Impactul de mediu.....	11
8.2. Impactul socio-economic.....	11
ANEXA 1 CRITERIILE ȘI INDICATORII DE EVALUARE A PROPUNERILOR DE PROIECTE.....	13
ANEXA 2. CERERE MODEL DE ALOCARE A GRANTULUI.....	16
ANEXA 3 PROCES-VERBAL (MODEL) AL ADUNĂRII GENERALE A CETĂȚENILOR.....	18
ANEXA NR. 6. PROIECTUL-MODEL PENTRU BENEFICIERIA DE GRANT PENTRU RESTABILIREA PĂȘUNILOR/FÎNEȚELOR.....	22
SETUL DE CHESTIONARE NECESAR DE ANEXAT LA PROIECT.....	28
ANEXA 7. FIȘE TEHNOLOGICE.....	32
Tabelul 1. Fișa tehnologică desfășurată și devizul de cheltuieli pentru reabilitarea prin lucrări de suprafață a pajiștilor din zona parcului național orhei (prețuri la nivelul anului 2014).....	32
Tabelul 2. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2014 pentru reabilitarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți cu utilizarea directă a gunoiului de grajd, fără o prealabilă pregătire..	37
Tabelul 3. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2014 pentru ameliorarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți cu aplicarea îngrășămintelor chimice.....	38
Tabelul 4. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2014 pentru ameliorare și gospodărirea pajiștilor din văi și lunci cu aplicarea îngrășămintelor chimice.....	39
Tabelul 5. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2014 pentru ameliorarea pajiștilor prin nivelare, fertilizare cu amofos și azotat de amoniu.....	40
Tabelul 6. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2014 pentru gospodărirea pajiștilor cu productivitatea satisfăcătoare, fără lucrări de ameliorare.....	41
ANEXA NR. 8 SETUL STANDARD DE RAPOARTE CĂTRE PNUD (EMP).....	42
ANEXA 9. ORGANIGRAMA PRIVIND CADRUL GENERAL AL IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI CLIMA EAST MOLDOVA „MANAGEMENTUL DURABIL AL PĂȘUNILOR ȘI PĂDURILOR COMUNALE ÎN PRIMUL PARC NAȚIONAL ORHEI PENTRU A DEMONSTRĂ COMUNITĂȚILOR LOCALE BĂNEFICIILE MĂSURILOR DE ATENUARE ȘI ADAPTARE LA SCHIMBĂRI CLIMATICE”.....	47

Abrevieri

AGC	Adunarea Generală a Cetățenilor
AIP	Agenția de Implementare a Proiectului
APL	Administrația publică locală
CC	Comitetul de Coordonare
ONG	Organizații nonguvernamentale
PNO	Parcul Național Orhei
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
UE	Uniunea Europeană
EMP	Echipa de Management a Proiectului

I. DISPOZIȚII GENERALE

1.1 Context

Republica Moldova, o țară din Europa de Est, este amplasată într-o zonă cu insuficiență de umiditate, rezultând în secete frecvente cu impact negativ asupra economiei țării. Conform prognozelor climatice pentru Moldova¹, temperatura medie anuală a aerului se va majora în conformitate cu toate scenariile de emisii. Către sfârșitul acestui secol, acest spor s-ar putea ridica în medie cu 4.1–5.4°C.

Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a Complexului Agroindustrial al Republicii Moldova pentru 2008-2015 recunoaște că schimbarea climei poate afecta securitatea alimentară prin intermediul eroziunii, secetelor și inundațiilor, rezultând în reducerea dramatică sau colapsul producției agricole din cauza calamităților naturale.

Pentru sectorul agricol, cinci dintre riscurile identificate sunt considerate de înaltă prioritate:

- Riscul sporit de secetă și insuficiență a apei;
- Necesitate sporită în irigare;
- Eroziunea solului, salinizare, deșertificare;
- Risc sporit de boli, dăunători, buruieni agricole; și
- Descreșterea producției de furaje.

Pășunile sunt în cea mai mare parte afectate de factorii de schimbare a climei (de exemplu, secetele), care au devenit foarte frecvente în Moldova în ultimii ani. Deși, majoritatea comunităților dispun de terenuri pentru pășunat, deseori resursele oferite de acestea sunt epuizate, iar animalele sunt lasate să pască în zone fragile precum pădurile, stepile și zonele umede. Conform datelor *Programului FLEG din Moldova (2010)*, pășunile (terenurile potrivite pentru fânețe și pășunat) ocupă 14% din întregul fond funciar al Moldovei, iar mai mult de 70% din ele sunt degradate sau sînt într-o stare nesatisfăcătoare.

Stocarea carbonului în vegetație este aproape nulă pentru pășuni, manifestată prin absența vegetației sau degradare intensă. Astfel, conform datelor *Proiectului de Conservare a Solurilor din Moldova*, productivitatea medie anuală a acestor terenuri este de circa 0,1 t C/ha. Terenurile utilizate în prezent în calitate de pășuni și pentru creșterea culturilor multianuale sunt ecosisteme dezechilibrate, care vor continua să degradeze. Pășunarea neautorizată și deseori necontrolată și factorii ce țin de schimbarea climei au un impact distructiv asupra solului, schimbând chiar configurația reliefului.

Pentru a răspunde acestor provocări, în anul 2013, UNDP Moldova a lansat implementarea proiectului „Clima East: Managementul Durabil al Pășunilor și Pădurilor Comunale în Primul Parc Național „Orhei” pentru a demonstra comunităților locale beneficiile măsurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice” (Clima East Moldova), finanțat de către Uniunea Europeană.

Scopul Proiectului este de a demonstra un model de gestionare durabilă a resurselor naturale în pășunile și pădurile din cadrul Parcului Național Orhei și zona tampon a acestuia, care ar spori capacitatea ecosistemelor de a sechestra carbonul în condițiile sporirii riscurilor climatice și, în

---

¹ Raportul Național de Dezvoltare Umană 2009/2010: Schimbările climatice în Moldova. Impactul socio-economic și opțiunile de politici pentru adaptare și al Doilea Raport Național privind Schimbările climatice

aceiași timp, de a menține biodiversitatea și valorile economice. Proiectul va elabora sisteme inovatoare de gestionare a pășunilor și pădurilor comunale pe întreg teritoriul parcului, inclusiv reabilitarea a 500 ha de pășuni utilizând granturile acordate autorităților publice locale bazate pe propuneri de proiecte, în calitate de mecanism de implementare. Proiectele de ameliorare vor fi selectate în baza unor proceduri competitive și transparente în urma examinării propunerilor de proiecte înaintate de autoritățile publice locale eligibile.

II. CRITERII DE ELIGIBILITATE

Patru criterii de eligibilitate sunt aprobate pentru evaluarea inițială a propunerilor de proiecte: a) Apartenența la arealul Parcului Național Orhei; b) Apartenența terenurilor la categoria de pășune/fîneță proprietate a Autorității Publice Locale; c) Costurile de restabilire per hectar; d) Consultarea și implicarea comunității în procesul de luare a deciziilor privind ameliorarea pășunilor/fînețelor.

a) Apartenența la arealul Parcului Național Orhei

Proiectul va contribui la restabilirea pășunilor/fînețelor degradate doar în comunitățile care fac parte din cadrul Parcului Național Orhei după cum urmează:

- Raionul Orhei (12 comunități): Seliște, Donici, Trebujeni, Pohorniceni, Teleșeu, Peresecina, Ghetlova, Morozeni, Puținței, Vatici, Ivancea, Neculăieuca
- Raionul Strășeni (3 comunități): Românești, Țigănești, Codreanca
- Raionul Călărași (2 comunități): Bravicea, Săseni
- Raionul Criuleni (1 comunitate): Mașcăuți

b) Apartenența terenurilor la categoria de pășuni/fînețe proprietate a Autorității Publice Locale

Pentru a asigura că întreaga comunitate va beneficia de pe urma restabilirii pășunilor/fînețelor, terenurile private, terenurile acordate în folosință pe termen lung, cât și terenurile acordate în arendă nu vor fi eligibile. Aplicații pentru granturi vor fi rugați să prezinte scrisori de garanție sau documente justificative ce confirmă apartenența pășunilor/fînețelor la categoria de terenuri publice conform Anexei 5.

Suprafața minimă a terenurilor de pășune/fîneță propusă nu trebuie să fie mai mică de 3 hectare. Această cerință este prevăzută deoarece suprafața minimă atribuită trebuie să permită aplicarea eficientă a lucrărilor în toată complexitatea lor, pentru a asigura dezvoltarea pășunilor/fînețelor în condiții optime și respectiv o productivitate cât mai ridicată, precum și un efect social-economic vizibil. Prioritate se va acorda primăriilor care vor oferi suprafețe mai mari de pășuni/fînețe, unde se pot aplica atât practicile de reconstrucție, cât și de utilizare controlată, cum ar fi parcelarea terenurilor pentru folosințe pe perioade succesive etc.

---

¹ - hotărârile adunării generale sunt valabile dacă numărul persoanelor prezente reprezintă 30% din numărul total al locuitorilor primăriei

De asemenea prioritate se va acorda acelor primării unde presiunea asupra pășunilor la nivel de localitate este mai mare.

c) Costurile de restabilire per hectar

Proiectul va acoperi costurile de restabilire a pășunilor/fînețelor reieșind din normativele tehnice și prețurile materialelor/serviciilor. Acestea sunt grupate în 3 categorii:

- a) Pentru pășuni/fînețe cu stare de degradare incipientă și medie, prin ameliorarea prin nivelare și fertilizare – max. 4021.9 lei
- b) Pentru pășuni/fînețe cu stare de degradare medie și avansată din văi și lunci, cu fertilizare și supraînsămînțare – max. 8307.2 lei
- c) Pentru pășuni/fînețe cu stare de degradare medie și avansată de pe versanți, cu fertilizare și supraînsămînțare – max. 8667.2 lei

Toate costurile propuse ce vor depăși costurile per hectar acoperite din cadrul proiectului vor constitui co-finanțarea din partea comunității și va fi acoperită de către aceasta.

Primăria urmează sa-și exprime angajamentul față de proiect contribuind cu cel puțin 15% din costurile estimate sub formă de mijloace financiare (în caz că sunt disponibile) sau servicii/bunuri. Contribuția locală poate fi exprimată la fel prin asigurarea cu forță de muncă pentru lucrările proiectate (ex. defrișarea vegetației lemnoase, lucrări de îngrijire și recoltare), cu echipamentul disponibil, acoperirea cheltuielilor legate de serviciile de pază și protecție etc. Vor avea prioritate solicitanții care se vor angaja să contribuie cu un procent mai mare de co-finanțare.

d) Consultarea și implicarea comunității în procesul de luare a deciziilor privind ameliorarea pășunilor/fînețelor

Pentru a asigura o participare largă a întregii comunități la luarea deciziilor cu privire la desemnarea terenurilor, aprecierea lucrărilor care vor fi efectuate, aprecierea co-finanțării și asigurării durabilității investiției, va fi solicitată prezentarea Procesului verbal al Adunării Comunității și a Deciziei Consiliului Local. Aceste două documente vor servi drept dovadă despre acordul comunității pentru lucrările de ameliorare a pășunilor/fînețelor și de participare la implementarea proiectului. Implicarea cât mai largă a comunității inclusiv a femeilor și segmentelor marginalizate va constitui un avantaj.

III. LINII DIRECTORII PENTRU SELECTAREA PROPUNERILOR DE PROIECTE

Procesul de selectare va fi organizat în câteva etape:

1. În fază inițială Echipa de Management a Proiectului (EMP) va invita, printr-o notificare directă și/sau prin intermediul mijloacelor de informare în masă, comunele eligibile, care au aprobat decizii ale consiliilor locale demonstrând interesul acestora pentru participarea la concurs, să prezinte propuneri de proiecte pentru granturile oferite în vederea restabilirii pășunilor/ fînețelor din cadrul Parcului Național Orhei. Comunitățile eligibile care nu au aprobat astfel de decizii, dar doresc să participe la concurs vor prezenta o exprimare de

interes de a participa la concurs. Apelul va fi deschis pentru o perioada de **60 zile calendaristice** din data lansării notificării.

Echipele de proiect va acorda asistență de ordin consultativ la elaborarea propunerilor de proiecte APL-urilor care și-au exprimat interesul în accesarea granturilor Proiectului Clima East Moldova. Acesta va fi realizat prin intermediul sesiunilor de instruire pentru grupuri de 3-4 primării și se va încheia cu 30 zile înainte de expirarea termenului de prezentare a propunerilor de proiecte. Graficul sesiunilor de instruire va fi elaborat de către EMP. Primăriile vor fi informate despre data și locul petrecerii sesiunilor de instruire din timp.

Propunerile de proiecte vor fi evaluate de către EMP prin prisma corespunderii acestora cu criteriile de eligibilitate menționate mai sus.

Propunerile de proiecte trebuie prezentate în original și copie pe suport de hârtie. Ele trebuie să fie depuse în plicuri separate. De asemenea este solicitată și prezentarea unei copii a propunerii de proiect în variantă electronică (MS Word, MS Excel).

2. În faza a doua, după ce documentația de aplicare este prezentată EMP, aceasta va fi examinată de către un Comitet de Evaluare. Comitetul de Evaluare va analiza și evalua propunerile de proiecte în baza **criteriilor de evaluare** descrise în Anexa 1 al prezentului Ghid. În caz de necesitate a unor informații suplimentare sau de concretizare, vor fi efectuate verificări în teren. Lista finală cu nominalizarea primăriilor selectate va servi drept subiect de referință pentru pașii următori ai EMP, care va iniția procedura de aprobare și acordare a Grantului.
3. În faza finală propunerile de proiecte selectate de către Comitetul de Evaluare, vor fi prezentate Comitetului de Coordonare a proiectului pentru examinare și aprobare. EMP va informa beneficiarii selectați (APL), demarând procedurile de semnare a Acordului de grant, debursare etc.

IV. PROCEDURA DE GESTIONARE A GRANTURILOR

4.1. Procedurile de debursare

Beneficiarul Grantului (APL) trebuie să deschidă, în conformitate prevederile legislației în vigoare, un cont special în monedă națională, pe care vor fi decontate în mod direct fondurile destinate implementării proiectului. Nu se admit nici un fel de instituții intermediare. Beneficiarul de asemenea este obligat să se afilieze la regulile Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltate (PNUD) care țin de practicile comerciale și prin care se face debursarea mijloacelor bănești, prezentând toate garanțiile necesare în acest sens. Granturile vor fi alocate în tranșe în conformitate cu prevederile acordului de grant.

Nerespectarea de către beneficiar a angajamentului de executare a activităților și scopurilor prevăzute în proiect pe parcursul a cel mult 2 luni de la plata inițială a grantului va

genera primirea unei scrisori de notificare de la PNUD (EMP). Prin intermediul acestei scrisori, PNUD (EMP) va notifica beneficiarul și-i va oferi două luni, în scopul de a iniția și a executa activitățile preconizate. Dacă aceste activități nu vor fi finalizate în perioada indicată, acordul de grant va fi anulat, iar beneficiarul grantului va fi nevoit să restituie toată suma primită. Suma returnată ar putea fi oferită ca grant pentru alți solicitanți, care întrunesc criteriile de eligibilitate și sunt de acord cu condițiile prevăzute în acordul de grant.

4.2. Obligațiunile părților și procedura de implementare

Costurile măsurilor stabilite pentru Grant vor fi acoperite de către PNUD și primărie, conform modului stabilit în Acordul de grant și estimat în propunerea de proiect. Beneficiarii de grant vor utiliza fondurile acordate în exclusivitate pentru efectuarea lucrărilor de restabilire a pășunilor/fînețelor comunale. Obligațiunile pentru realizarea investiției sunt:

1) Selectarea participanților la procesul de implementare a lucrărilor de restabilire a pășunilor și fînețelor. Beneficiarii de granturi vor selecta (din contul mijloacelor alocate) și contracta asistența tehnică necesară pentru implementarea Grantului, aplicând procedurile descrise în legislația Republicii Moldova.

2) Calitatea bunurilor. Verificarea calității bunurilor procurate (semințe de ierburi, material fertilizant, etc.) ține de responsabilitatea beneficiarului de grant. În procesul de procurare este obligatorie solicitarea certificatului de proveniență a semințelor și materialului fertilizant în original. O copie a certificatului de proveniență va fi atașată la Raportul beneficiarului de grant care va fi prezentat EMP.

2) Achiziții. Bunurile (semințe de ierburi pentru pajiști, material fertilizant, etc.) și lucrările (servicii) vor fi achiziționate de către beneficiarii de granturi în conformitate cu prevederile Contractului de grant, aplicând proceduri de practici comerciale descrise în legislația Republicii Moldova, și prezentul Ghid. În contextul asigurării transparenței și eficacității investițiilor pentru procurările mai costisitoare (semințe de ierburi, fertilizanți), PNUD (EMP) la solicitarea aplicanților poate achiziționa centralizat necesarul de bunuri. Toate procurările (bunuri și servicii) necesare implementării proiectului vor fi efectuate la cota zero TVA în conformitate cu HG nr. 246 din 08.04.2010 «Cu privire la modul de aplicare a cotei zero a TVA la livrările de mărfuri, servicii efectuate pe teritoriul țării și de acordare a facilităților fiscale și vaamale pentru proiectele de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care RM este parte». Documente confirmative în acest sens vor fi oferite de către EMP.

V. PROCEDURA DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

EMP este responsabilă de supravegherea administrării/utilizării Grantului. Metodele și regulile de monitorizare și evaluare a progreselor obținute, precum și procedura de raportare beneficiar – PNUD (EMP) vor fi stabilite în acordul de grant. Echipa EMP va efectua deplasări periodice în teren pentru a monitoriza mersul lucrărilor.

Beneficiarii de Grant sunt obligați să asigure necondiționat accesul reprezentantului PNUD (EMP) la obiectul de activitate și să prezinte în modul stabilit rapoarte către EMP care vor conține

informații despre utilizarea mijloacelor financiare alocate în cadrul proiectului, precum și rapoarte referitor la impactul activităților desfășurate în cadrul proiectului în localitățile respective.

Beneficiarii de Grant vor aplica un sistem de evidență contabilă care corespunde cerințelor de raportare a Republicii Moldova. La fel, aceștea vor fi de acord să păstreze și să pună la dispoziția PNUD (EMP) pentru examinare și audit, pe parcursul a cel puțin 3 (trei) ani după expirarea termenului de acțiune a Contractului de grant încheiat între PNUD (UIP) și Agenția de implementare, așa înregistrări și documente care, cel puțin, ar identifica, segrega și acumula toate datele despre costurile suportate în cadrul proiectelor.

Astfel, APL beneficiare vor fi obligate să prezinte către EMP următoarele rapoarte, respectând cerințele expuse în Anexa nr. 8:

a) Raport privind executarea proiectului. Acest raport va reflecta utilizarea tranșei alocate și va conține date privind investițiile realizate pe capitole de cheltuieli, precum și planificarea pentru următoarea perioadă. Raportul va prevedea inclusiv repartitia mijloacelor investite și planificate pe contribuții: PNUD (EMP), contribuția locală.

b) Raport privind utilizarea mijloacelor Grantului oferit în cadrul tranșei respective. Acest raport va reflecta soldurile la momentul transferării tranșei respective, rulajele aferente costurilor implicate de derularea proiectului – în conformitate cu bugetul și planul de procurări care sunt părți componente ale Acordului de grant și implicit, soldul, la data raportării, confirmat prin copia extrasului trezorial. Concomitent, raportul dat va mai reflecta gradul de îndeplinire a lucrărilor planificate, cât și cele real îndeplinite în contextul derulării proiectului. În mod separat va fi elucidată sursa de finanțare (resursele PNUD sau contribuția beneficiarului de Grant) a costurilor respective. Raportul va fi însoțit de copii ale documentelor justificative, care vor reflecta operațiunile de achiziție incluse în raportul prezentat către EMP.

c) Raport privind impactul activității prevăzute de proiect. Acest raport va fi prezentat la fiecare 6 luni (semestrial) din momentul inițierii proiectului și va reflecta aspectele ce țin de evaluarea impactului activităților planificate în cadrul proiectului asupra situației socio-economice din primăriile beneficiare: numărul persoanelor care au beneficiat în urma implementării proiectului, numărul de locuri de muncă permanente/provizorii create; volumul suplimentar de furaj recoltat (se va calcula ca diferența dintre productivitatea de până la demararea proiectului și productivitatea/recolta în cadrul proiectului), impactul asupra îmbunătățirii condițiilor de mediu.

VI. ASIGURAREA DURABILITĂȚII ȘI GESTIONAREA ULTERIOARĂ

Primăria trebuie să asigure durabilitatea investiției întreprinse cu asistență din partea PNUD și UE. Printre măsurile recomandate în acest sens se regasesc următoarele: asigurarea pazei, perceperea unor plăți pentru folosirea pășunilor/fînețelor comunale și investirea mijloacelor acumulate pentru întreținerea/gospodărirea acestora, pentru reglementarea pășunatului, inclusiv prin aprobarea la Consiliul local și Adunarea Generală a Comunității a unor reglementări locale, obligatorii spre îndeplinire pentru toți locuitorii. În acest sens primăriile vor trebui să aprobe în cadrul consiliului local a Planurilor de management a pășunilor și fînețelor elaborate de către proiect.

Pășunile/fînețele restabilite vor fi folosite ca fîneață pentru o perioadă de min. 2 ani (perioada implementării proiectului). Ulterior acestea vor fi gestionate în conformitate cu

Amenajamentele pastorale elaborate de către proiect conform prevederilor Regulamentului cu privire la pășunat și cosit (HG nr. 667 din 23.07.2010) pentru a asigura o durabilitate a investiției.

VII. CONȘTIENTIZARE ȘI VIZIBILITATE

7.1 Programul de conștientizare și instruire

Primăriile beneficiare de grant se vor angaja să contribuie și la activitățile de conștientizare și instruire prin oferirea suprafețelor necesare pentru organizarea terenurilor demonstrative, să pună la dispoziția PNUD (EMP) spațiu pentru organizarea de seminare și alte activități similare. APL trebuie să informeze în permanență comunitățile cu privire la fiecare activitate realizată în timpul întâlnirilor pe care le au aceștea cu cetățenii.

Programul de conștientizare și instruire, care va fi implementat, va include câteva componente majore, inclusiv:

a) Sesiuni (seminare) de instruire. Un program de instruire în gestionarea durabilă a pășunilor va fi elaborat și implementat pentru comunitățile locale și pentru personalul Parcului Național pentru a asigura durabilitatea. În acest sens, două sesiuni de instruire vor fi organizate în cadrul proiectului pentru autoritățile locale, fermieri, lideri ai asociațiilor de fermieri și alte grupuri-cheie, dedicate managementului integrat al pășunilor/fișetelor comunale. Unii stagiați din afara zonei Parcului Național Orhei vor fi implicați în sesiunile de instruire. Comunitățile trebuie să fie deschise în diseminarea experienței și rezultatelor proiectului la nivel național, regional și local, prin organizarea sau participarea la o instruire similară și programe de sensibilizare în alte regiuni (dacă este necesar). La seminare vor fi invitați în primul rând specialiștii care vor fi implicați în mod direct la implementarea proiectului și care pot contribui în măsura competențelor și cunoștințelor lor la realizarea Grantului.

Graficul și locul unde vor fi organizate seminarele/sesiunile menționate urmează a fi stabilite de către EMP, în dependență de alte activități inițiate, de disponibilitatea sezonieră a audienței, de alți factori obiectivi și subiectivi.

b) Materiale informaționale, publicații. EMP va finanța elaborarea unui set de materiale educaționale, precum și publicații speciale adresate beneficiarilor proiectului și specialiștilor, care vor fi implicați direct în implementarea proiectului. Printre aceste publicații sunt: Manualul operațional „Practici de management al pădurilor comunale”, și „Ghid pentru restabilirea și managementul durabil al pășunilor”. Proiectul va susține elaborarea setului respectiv, iar comunitatea va trebui să sprijine proiectul în diseminarea materialelor educaționale în comunități.

7.2 Vizibilitate

APL beneficiare de grant vor întreprinde toate măsurile necesare pentru a face public faptul că proiectele de restabilire a pășunilor/fișetelor sunt finanțate de Uniunea Europeană (UE) și implementate de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. În acest sens EMP toate publicațiile (brosuri, articole, pliante etc) trebuie în mod obligatoriu consultate cu echipa UNDP înainte de a fi printate. Informația oferită mass media, beneficiarilor proiectului, toate materialele publicitare despre proiect, înștiințările oficiale, rapoartele și publicațiile vor recunoaște faptul că

proiectul a fost implementat de către PNUD "cu finanțarea Uniunii Europene" și va afișa în mod adecvat logoul UE (douăsprezece stele galbene pe un fundal albastru) și al PNUD. În cazurile când s-au achiziționat echipamente sau vehicule și bunuri importante din fondurile oferite de UE, se vor afișa marcajele corespunzătoare pe aceste vehicule, echipamente sau bunuri (inclusiv logoul Uniunii Europene), cu condiția că aceste acțiuni nu vor pune în pericol privilegiile și imunitățile PNUD-ului și nici siguranța și securitatea personalului. Mărimea și proeminența marcajelor și a logoului UE vor fi clar vizibile în modul care nu va crea confuzie privind identificarea proiectului în calitate de activitate a PNUD sau alt partener al proiectului.

VIII. EVALUAREA IMPACTULUI PROIECTULUI

8.1. Impactul de mediu

Compatibilitatea măsurilor planificate cu cerințele de protecție a mediului va fi tratată în planul de acțiuni pentru fiecare Grant în parte. La proiectarea activităților de management integrat al pășunilor/fiștelor se va specifica impactul pe care acestea pot să-l exercite asupra calității solului și a apelor, precum și asupra diversității biologice și fondului genetic autohton.

Ameliorarea stării generale a pășunilor/fiștelor cu aplicarea practicilor avansate de management, inclusiv introducerea speciilor ierboase mai valoroase și productive poate influența pozitiv mediul prin consolidarea terenurilor supuse eroziunii, reducerea scurgerilor de suprafață și a procesului de eroziune a învelișului de sol, filtrarea compușilor de nitrați și alți poluanți, fixarea carbonului etc.

8.2. Impactul socio-economic

Implementarea proiectului va avea în general un efect socio-economic pozitiv. Concomitent, la etapa inițială de implementare proiectul va genera și unele pierderi/incomodități (de regulă ne semnificative) pentru comunitățile locale.

Nivelul de dezvoltare economică a fiecărei comune va fi analizat separat pentru fiecare propunere de proiect, iar capacitatea de plată și aplicarea unor măsuri adecvate de management al pășunilor/fiștelor comunale vor fi criterii importante de selectare a comunelor, care vor beneficia de granturile respective.

Aplicarea unui management adecvat al pășunilor/fiștelor comunale, ca urmare a implementării activităților presupuse în cadrul proiectului, va avea implicații nemijlocite asupra creșterii veniturilor comunei, precum și dezvoltării ramurilor agricole din comună, în special asupra sectorului de creștere a animalelor. Aceasta se va datora în primul rând valorificării /sporirii accesibilității/productivității pășunilor/fiștelor (furajelor).

Astfel, considerând tendințele graduale presupuse de a surveni în managementul exploatării pășunilor/fiștelor comunale, se poate preconiza posibilitatea de sporire a eficienței sectorului agricol din comună și implicit cel al creșterii animalelor. Acesta în mod inevitabil va conduce la necesitatea creării și dezvoltării infrastructurii necesare pentru prelucrarea și comercializarea producției agricole, fapt care va avea implicații directe asupra creșterii locurilor de muncă în localitate, a veniturilor populației și ca rezultat va condiționa ridicarea nivelului de trai al acesteia.

Pentru monitorizarea beneficiilor/impactului socio-economice adecvate condițiilor de bază, care pot fi atribuite proiectului, se vor utiliza următorii indicatori generali: reducerea sărăciei,

crearea locurilor de muncă, participarea comunitară, echitatea socială și conștientizarea ecologică. În scopul determinării și monitorizării sunt propuși următorii indicatori specifici:

- a) numărul de locuri de muncă permanente (provizorii create pe parcursul anului) în rezultatul implementării proiectului;
- b) volumul suplimentar de furaie obținut/preconizat de obținut în rezultatul implementării activităților prevăzute în proiect.

La Manualul Operațional sunt anexate următoarele documente-model pentru aplicare și aprobare:

- a) Anexa nr. 1. Criteriile și indicatorii de evaluare a propunerilor de proiecte**
- b) Anexa nr. 2. Cererea-model de alocare a grantului;**
- c) Anexa nr. 3. Proces-verbal (model) al adunării generale a cetățenilor;**
- d) Anexa nr. 4. Model decizie a APL**
- e) Anexa nr. 5. Model de scrisoare de garanție ce confirmă apartenența pășunilor/fiștelor la categoria de terenuri publice**
- f) Anexa nr. 6. Proiectul-model pentru beneficierea de grant cu setul corespunzător de chestionare;**
- g) Anexa nr. 7. Fișe tehnologice;**
- h) Anexa nr. 8. Setul standard de rapoarte către PNUD (EMP);**
- i) Anexa nr. 9. Organigrama privind dirijarea generală și procesul de implementare a Grantului;**

Anexa 1 Criteriile și indicatorii de evaluare a propunerilor de proiecte

Propunerile de proiect vor fi evaluate ținând cont de următoarele criterii:

- 1) Relevanța intervenției din punct de vedere a condițiilor de mediu, în raport cu schimbările climatice și pentru bunăstarea socio-economică a comunității
- 2) Fezabilitatea lucrărilor propuse pentru implementare
- 3) Rezultate și Impact
- 4) Costurile lucrărilor
- 5) Durabilitatea rezultatelor

Pentru fiecare criteriu sunt stabiliți indicatori cu grilele corespunzătoare, care vor contribui la selectarea/evaluarea propunerilor de proiect (Tabelul 1).

În scopul asigurării complexității și eficientizării propunerilor de proiect, vor fi desemnați în calitate de potențiali beneficiari doar primăriile care în rezultatul evaluării vor acumula **120 sau mai multe puncte din totalul de 200**.

Tabelul 1. Criterii și indicatori de evaluare a propunerilor de proiecte

#	CRITERIU	INDICATORII EVALUĂRII ȘI GRILELE PENTRU ACORDAREA PUNCTAJULUI ²	PUNCTAJ
1.	<i>Relevanța intervenției</i>	Este relevantă problema în raport cu fenomenul schimbărilor climatice (eroziunea solului; nivelul de captare a carbonului; etc)?	15
		Este relevantă problema din punct de vedere al factorilor de mediu (<i>regimului microclimatic, hidrologic, biodiversitate</i>)?	10
		Răspunde problema abordată necesităților comunității din punct de vedere socio-economic?. Care este capacitatea de pășunat per hectar (U.V.M) în comună: <ul style="list-style-type: none"> - 0.4 – 0.59 UVM-ha – 1 punct - 0.6 – 0.79 UVM-ha – 3 puncte - 0.8 – 0.99 UVM-ha – 7 puncte - 1 – 1.59 UVM-ha – 10 puncte - > 1.6 UVM-ha – 15 puncte 	15
		Total punctaj pentru criteriul 1	40
2.	<i>Fezabilitatea lucrărilor propuse pentru implementare</i>	Sunt lucrările de restaurare propuse în conformitate cu schema tehnologică identificată de către proiect și raportată la tipul de pășune/fîneață dat?	15

- hotărârile adunării generale sunt valabile dacă numărul persoanelor prezente reprezintă 30% din numărul total al locuitorilor primăriei

		<u>Notă: În cazul propunerii unei alte metodologii de restabilire, o justificare și descriere detaliată a metodologiei este necesară.</u>	
		Există un plan de lucru bine structurat și realist; iar termenul de implementare este fezabil?	15
		Sunt descrise și bine argumentate riscurile asociate intervenției și măsurile anti-risc atât pe parcursul implementării proiectului cât și după finalizarea acestuia?	5
	Total punctaj pentru criteriul 2		35
3.	Rezultate și Impact	<p>Care este impactul direct și indirect ale activităților asupra următorilor factori:</p> <p>a) Impact asupra diminuării efectelor schimbărilor climatice (reducerea nivelului de eroziune a solului; sporirea potențialului de captare a carbonului; etc)? (max. 10 puncte)</p> <p>b) Impact asupra stabilizării factorilor de mediu (ameliorarea regimului microclimatic și hidrologic din teritoriu)? (max. 10 puncte)</p> <p>c) Impact asupra sporirii valorii biodiversității pășunii/fîneții (specii, habitate)? (max. 10 puncte)</p> <p>d) Impact asupra dezvoltării socio-economice a comunității (sporirea capacității de suport a pășunii, volumul de biomasă, etc.)? (max. 10 puncte)</p>	40
		Sunt rezultatele formulate într-un mod cuantificabil, realiste și posibile de obținut pe parcursul implementării proiectului?	5
		Există dovada suficientă că rezultatele vor fi replicate pe alte terenuri din cadrul aceleiași comunități sau în cadrul altor comunități la nivel regional sau național?	5
	Total punctaj pentru criteriul 3		50
4.	Costuri	Sunt costurile propuse calculate în conformitate cu normativele în vigoare propuse de proiect și prețurile de piață a bunurilor și serviciilor procurate? Dacă nu, sînt fezabile costurile alternative propuse?	25
	Total punctaj pentru criteriul 4		25
5.	Durabilitate	<p>Numărul de cetățeni din totalul populației comunei care au participat la luarea deciziei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 30%-5 puncte - 30-40% - 7 puncte - >50%-10 puncte <p><i>Inclusiv a femeilor și segmentelor marginalizate (adițional)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pînă la 40% - 2 puncte - >40% - 4 puncte 	14

	<p>Este asigurată contribuția comunității la implementarea proiectului (de cel puțin 15%) ca măsură de angajament și responsabilitate a comunității?</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15% - 1 punct - 15-20% - 3 puncte - 20-25% - 6 puncte - >25% - 10 puncte 	10
	<p>Care este ponderea suprafețelor incluse pentru lucrări în proiect față de suprafața totală ocupată de pășuni/fînețe a comunei (se evaluează suprafața cumulativă)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - < 10% - 1 punct - 10 > 20% - 3 puncte - 20 > 30% - 5 puncte - >30% - 7 puncte 	7
	<p>Sunt măsurile întreprinse de comunitate pentru asigurarea pazei pășunii/fîneței restabilite fezabile, atât pe perioada implementării proiectului, cât și după finalizarea acestuia? Există în cadrul primăriei a personalului responsabil de gospodărirea, paza și protecția pădurilor și pajiștilor comunale?</p>	7
	<p>Cum va fi reglementat modul de utilizare a terenului restabilit de pășune/fîneață după finalizarea implementării proiectului?</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilirea perioadei de utilizare a pășunii/fîneței – 2 puncte - repartitia pășunilor/fînețelor pe specii de animale care le utilizează – 1 punct - alocarea de către beneficiari a unor plăți pentru folosirea pășunilor/fînețelor comunale – 2 puncte - stabilirea condițiilor de recoltare a ierbii și efectuare/admitere a pășunatului – 2 puncte 	7
	<p>Au fost descrise modalitățile de reglementare a pășunatului și contribuția comunității la îmbunătățirea sectoarelor de pășune/fîneață pentru viitor (structurilor comunale/ asociații obștești de gospodărire/ utilizare a pășunilor/fînețelor)? (Da - 5 puncte/Nu – 0 puncte)</p>	5
	Total punctaj pentru criteriul 5	50
	TOTAL PROIECT	200

Anexa 2. Cerere model de alocare a grantului

PROIECTUL CLIMA EAST MOLDOVA MANAGEMENTUL DURABIL AL PĂȘUNILOR ȘI PĂDURILOR COMUNALE ÎN PRIMUL PARC NAȚIONAL ORHEI PENTRU A DEMONSTRA COMUNITĂȚILOR LOCALE BENEFICIILE MĂSURILOR DE ATENUARE ȘI ADAPTARE LA SCHIMBĂRI CLIMATICE

PROGRAMUL DE RESTABILIRE A PĂȘUNILOR/PAJIȘTILOR

Număr de înregistrare: _____

CERERE-MODEL

[În scopul obținerii sprijinului financiar pentru restabilirea pășunilor/fînețelor comunale]

Comuna: _____ raionul _____

În persoana Primarului: dl/dna _____

Fiind informat(ă) despre Proiectul Clima East Moldova „Managementul durabil al pășunilor și pădurilor comunale în primul Parc Național Orhei pentru a demonstra comunităților locale beneficiile măsurilor de atenuare și adaptare la schimbări climatice”, finanțat de către Uniunea Europeană și implementat de către PNUD și ținând cont de obiectivele generale stabilite în proiect, solicităm sprijin financiar pentru acordarea de asistență financiară pentru a restabili pășunile/fînețele aflate în proprietatea publică a comunității locale.

Suntem conștienți de faptul că, localitățile care doresc să participe la proiect vor fi selectate în baza unor criterii stabilite în Ghidul aplicantului.

În sprijinul solicitării noastre, declarăm că în momentul semnării acestei cereri întrunim criteriile de eligibilitate, după cum urmează:

1) Comuna este încadrată în cadrul Parcului Național Orhei;
2) În proprietatea publică a comunei există _____ ha de pășune/fîneță. În cadrul primăriei responsabili de gospodărirea, paza și protecția pășunilor/fînețelor comunale sunt desemnate _____ persoane, _____ (de _____ nominalizat _____ funcțiile)

_____;
3) Până la momentul solicitării Grantului comuna a practicat următoarele activități de gospodărire a pajiștilor aflate în proprietatea comunei:

---

4) Sub activitățile proiectului sunt preconizate restabilirea a _____ ha pășuni/finețe sau respectiv _____ % din suprafața categoriilor respective deținute de comună;

5) Contribuția comunității:

Suntem de acord să contribuim cu _____ lei sau _____ % din costurile proiectului/grantului (sunt aplicabile contribuțiile de cel puțin 15%), inclusiv:

a) valoric (în bani) – _____ lei;

b) în formă de servicii – _____ lei;

6) Propunerea de proiect a fost consultată în cadrul AGC și aprobată o decizie a consiliului local în acest sens.

7) Costurile de restabilire a pășunilor/finețelor sunt în conformitate cu normativele tehnice și prețurile materialelor/serviciilor.

8) Durabilitatea investiției:

a) Investiția va fi protejată, menținută și folosită într-o manieră adecvată.

b) Suntem de acord să continuăm activitățile de management a pășunilor/finețelor și după terminarea derulării proiectului.

9) Aranjamente:

a) Suntem de acord să semnăm cu PNUD un Contract de grant;

b) Suntem de acord să implementăm activitățile propuse în proiect în conformitate cu prevederile Acordului de grant și prevederile prezentului manual;

c) Suntem de acord să raportăm depre implementarea lucrărilor în conformitate cu prevederile Acordului de grant și prevederile prezentului manual;

10) Conștientizarea și instruirea publică:

a) Suntem de acord să participăm la activitățile de conștientizare și instruire.

b) Comuna va asigura accesul deplin al EMP pentru orice activitate ce ține de program, inclusiv pentru activități de instruire/demonstrare.

Semnătura _____

Data _____

L. Ș.

Notă: La cerere se vor anexa:

1. propunerea de proiect cu setul corespunzător de documente/chestionare (conform anexei nr. 4 la prezentul Manual);

Anexa 3 Proces-verbal (model) al adunării generale a cetățenilor

PROCES-VERBAL AL ADUNĂRII GENERALE A CETĂȚENILOR

PROCES-VERBAL nr. _____
al adunării generale a cetățenilor
localitatea _____, raionul _____

data _____
nr. participanți³ _____
din nr total populație _____
inclusiv femei/bărbați _____ / _____
persoane social vulnerabile _____

ORDINEA DE ZI

1. Examinarea propunerii de proiect, a gradului de necesitate a activităților prevăzute în cadrul acestuia pentru comunitate și aprobarea propunerii de proiect
”_____”
(denumirea)

2. Examinarea chestiunii privind volumul și tipul contribuției comunității, bugetul preliminar al costurilor de efectuare a lucrărilor prevăzute de propunerea de proiect;

3. Examinarea chestiunii privind modul de asigurare durabilității investiției după finisarea derulării proiectului;

Următoarea (le) persoană (e) și-a (u) expus opinia asupra următoarelor:

1. _____ Subiectul _____
(numele, prenumele)

A fost adoptată următoarea hotărâre:

Au votat: _____ pro; _____ contra; _____ s-au abținut

2. _____ Subiectul _____
(numele, prenumele)

A fost adoptată următoarea hotărâre:

¹ - hotărârile adunării generale sunt valabile dacă numărul persoanelor prezente reprezintă 30% din numărul total al locuitorilor primăriei

---

Au votat: _____ pro; _____ contra; _____ s-au abținut

---

3. _____ . Subiectul _____
(numele, prenumele)

A fost adoptată următoarea hotărâre:

Au votat: _____ pro; _____ contra; _____ s-au abținut

Președintele adunării _____

Secretarul adunării _____

L.Ș.

Anexa 4. Model decizie a APL

DECIZIE nr. _____
din data de _____

„Cu privire la aprobarea propunerii
de proiect privind ameliorarea pășunilor/fînețelor
din unitatea administrativ-teritorială _____ ”

În temeiul Legii RM nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, HG nr. 667 din 23.07.2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la pășunat și cosit, în baza proiectului Clima East: Gestionarea durabilă a pășunilor și pădurilor în primul parc național din Moldova (Parcul Național Orhei), pentru a demonstra atenuarea schimbărilor climatice, măsurilor de adaptare și beneficiile pentru comunitățile rurale”, avînd avizul Comisiei de specialitate, Consiliul com./s. _____,

DECIDE

1. Se i-a act de Hotărîrea Adunării generale a cetățenilor cu privire la aprobarea propunerii de proiect privind ameliorarea pășunilor din unitatea administrativ-teritorială _____.
2. Se acceptă înaintarea propunerii de proiect _____ (denumirea) _____ (incl. bugetul și planul de lucru) ăncadrul concursului anunțat de către PNUD.
3. Se asigură contribuția comunității pentru efectuare a lucrărilor prevăzute de propunerea de proiect în mărime de _____ mijloce financiare/lucrări (de indicat care este relevant).
4. Fondurile acordate de către Proiectul Clima- East (PNUD Moldova) vor fi folosite în exclusivitate doar pentru efectuarea lucrărilor de restabilire a pășunilor/fînețelor comunale în cadrul proiectului _____ (denumirea) _____.
5. Paza, protecția pășunilor/fînețelor ameliorate pe parcursul implementării proiectului cît și după finalizarea acestuia, cît și asigurarea durabilității investiției va fi asigurată de către Primăria com./s. _____.
6. Controlul asupra executării prezentei Decizii îi revine _____ (nume, prenume, funcția).

Președintele ședinței _____ (nume, prenume)
(semnătura)

Secretar al consiliului _____ (nume, prenume)
(semnătura)

L.Ș.

Anexa 5 Model de scrisoare de garanție ce confirmă apartenența pășunilor/fînețelor la categoria de terenuri publice

Loc antet primărie

Nr. _____ din _____

Scrisoare de garanție

Prin prezenta Primăria com./s. _____, r-n _____, confirmă că sectoarele de pășune/fîneță propuse pentru ameliorare în cadrul proiectului _____ (denumirea proiect) _____ :

1. ___denumirea sector, cod cadastral (sector cadastral), suprafața _____
2. ___denumirea sector, cod cadastral (sector cadastral), suprafața _____
3. ___denumirea sector, cod cadastral (sector cadastral), suprafața _____

sunt **terenuri publice** aflate în gestiunea APL a com./s. _____, nu sînt acordate în folosință pe termen lung sau date în arendă/cesiune.

Suntem înformați că acordarea unei informații eronate cu privire la apartenența și modul de folosire a terenului poate duce la disqualificarea propunerii de proiect sau la rezilierea acordului de grant cu rambursarea mijloacelor financiare, dacă despre aceasta se afla pe parcursul implementării proiectului.

Primar _____ (nume, prenume)
(semnătura)

L.Ș.

Anexa nr. 6. Proiectul-model pentru beneficierea de grant pentru restabilirea pășunilor/fișetelor

I. PROPUNERE DE PROIECT

<u>Denumirea completă a solicitantului:</u>		
<u>Adresa de contact:</u>		
(prefix) tel:	(prefix) fax:	e-mail:
<u>Persoana responsabilă de proiect:</u>		
<u>Denumirea proiectului:</u> Ameliorarea pășunilor/fișetelor comunale din cadrul primăriei _____, raionul _____.		
<u>Locul de realizare:</u> Primăria _____		
<u>Termenul de realizare:</u> Început: _____ Sfârșit: _____ _____ 201__ _____ 201__		
<u>Rezumatul propunerii:</u> <i>Prin implementarea prezentului proiect în cadrul primăriei _____ se urmăresc următoarele:</i> (a) perfecționarea/ameliorarea procesului de management al pășunilor/fișetelor deținute de comună; (b) întărirea capacităților primăriei de management integrat a resurselor naturale locale; (c) sporirea investițiilor directe pentru amenajarea și utilizarea rațională a pășunilor/fișetelor comunale; (d) ridicarea nivelului de conștientizare a locuitorilor comunei privind necesitatea integrării eforturilor pentru reducerea impactului ecologic cauzat de schimbările climatice globale prin perfecționarea/ameliorarea sistemelor de management al pășunilor/fișetelor comunale.		
<u>Activități efectuate până la moment în domeniul ameliorării sau managementului durabil al pășunilor/fișetelor</u> (cu indicarea perioadei de aplicare a acestora): _____ _____ _____ _____ _____ _____		

Expunerea problemei, fundamentarea actualităților și caracterului prioritar:

1. **Suprafața pășunilor/fînețelor** deținute de primărie constituie _____ ha, inclusiv pe pante _____ ha, în lunci _____ ha.

Descrierea situației actuale a sectoarelor de pășune/fîneță propuse pentru ameliorare

---

(se va expune succint starea acestora în baza chestionarelor completate în urma inventarierii rapide a pășunilor/fînețelor de către EMP)

- Descrieți influența schimbărilor climatice asupra stării pășunilor/fînețelor pe parcursul ultimilor ani (cantitatea de furaj, capacitatea de suport, eroziunea solului, etc.)
- Descrieți relevanța problemei din punct de vedere al factorilor de mediu (*regimului microclimatic, hidrologic, biodiversitate*)
- Importanța sectoarelor de pășuni/fînețe din punct de vedere socio+economic pentru comunitate

---

În contextul ameliorării situației existente, în cadrul proiectului **se preconizează efectuarea următoarelor lucrări** (se vor selecta opțiunile corespunzătoare în conformitate cu fișele tehnologice din anexa nr. 2 la Manualul Operațional reieșind din starea reală a pajiștilor comunale):

- 1) Reabilitarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți cu utilizarea directă a gunoiului de grajd, fără o prealabilă pregătire pe o suprafață de _____ ha, care include

---

- 2) Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți prin supraînsămînțare cu aplicarea îngrășămintelor chimice pe _____ ha, care include

---

- 3) Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor din văi și lunci prin supraînsămînțare cu aplicarea îngrășămintelor chimice pe _____ ha, care include

---

- 4) Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor prin nivelare, fertilizare cu amofos și azotat de amoniu pe o suprafață de _____ ha, care include _____

- 5) Alte lucrări (a se descrie metodologia pe o foaie separată)

2. **În cadrul primăriei responsabile** de gospodărirea, paza și protecția pășunilor/fînețelor comunale sunt desemnate _____ persoane.

În contextul ameliorării situației existente, în cadrul proiectului **se preconizează implementarea următoarelor activități:**

- 1) constituirea personalului responsabil de administrarea pășunilor/fînețelor comunale _____ persoane;
- 2) constituirea structurilor instituționale comunale de gospodărire/ utilizare a terenurilor comunale destinate pășunilor/fînețelor, care include constituirea (e.g. structuri comunale, asociații obștești etc.)

Scopul și obiectivele proiectului:

Efectuarea lucrărilor de ameliorare/îngrijire/creare a pășunilor/fișetelor deținute de primăria comunei _____ în scopul perfecționării managementului acestora

Prin acțiunile proiectului vor fi cuprinse terenuri din totalul:

a) pășunilor/fișetelor _____ %.

Asigurarea durabilității investiției după finalizarea proiectului:

Asigurarea durabilității investiției/acțiunilor proiectului se va realiza de către primăria _____ prin următoarele măsuri (e.g. stabilirea perioadei de utilizare a pășunii/fișetei; repartizarea pășunilor/fișetelor pe specii de animale care le utilizează; alocarea de către beneficiari a unor plăți pentru folosirea pășunilor/fișetelor comunale; stabilirea condițiilor de recoltare a ierbii și efectuare/admitere a pășunatului). De descris fiecare măsură.

Rezultatele proiectului, efectul social și atragerea publicului la realizarea proiectului:

Prin implementarea activităților programate în cadrul proiectului se vor obține următoarele rezultate:

---

care vor avea următorul impact

- Impact asupra diminuării efectelor schimbărilor climatice (reducerea nivelului de eroziune a solului; sporirea potențialului de captare a carbonului; etc):

- Impact asupra stabilizării factorilor de mediu (ameliorarea regimului microclimatic și hidrologic din teritoriu):

- Impact asupra sporirii valorii biodiversității pășunii/fîneții (specii, habitate)

- Impact asupra dezvoltării socio-economice a comunității (sporirea capacității de suport a pășunii, volumul de biomasă, etc.)

replicabilitatea rezultatelor (vor fi acestea replicate și pe alte terenuri cu aceeași destinație)

Măsurile întreprinse pentru asigurarea pazei și protecție pășunilor/fînețelor pe perioada implementării proiectului și după finalizarea acestuia:

Riscurile ce pot apărea sau afecta implementarea/rezultatele/durabilitatea proiectului și măsurile întreprinse pentru diminuarea riscului

---

Specialiștii implicați:

Nr. d/o	Numele, prenumele	Funcția de bază/preconizată în proiect	Durata de activitate în domeniu	Data și anul nașterii	Studii/domeniul studiilor

grajd, fără o prealabilă pregătire;						
1.2. Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți prin supraînsămânțare cu aplicarea îngrășămintelor chimice						
1.3. Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor din văi și lunci prin supraînsămânțare cu aplicarea îngrășămintelor chimice						
1.4. Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor prin nivelare, fertilizare cu amofos și azotat de amoni						
1.5. Constituirea și întreținerea personalului responsabil de administrarea pășunilor/finețelor comunale						
1.6. Constituirea structurilor instituționale comunale de gospodărire/ utilizare a pășunilor/finețelor comunale						
II. BUNURI						
<i>2.1. Semințe de ierburi</i>						
2.1.1. Sparcetă comună						
2.1.2. Obsigă nearistată						
2.1.3. Golomăț						
2.1.4. Lucernă albastră						
<i>2.2. Fertilizanți</i>						
2.2.1. Amofos						
2.2.2. Azotat de amoniu						
2.2.3. Gunoi de grajd						
III. CHELTUIELI OPERAȚIONALE						

Declarația solicitantului:

Subsemnatul, _____, declar că toate datele care se conțin în propunerea de proiect sunt autentice și corespund realității. Declar de asemenea, că în cazul acordării asistenței financiare, aceasta va fi utilizată exclusiv pentru obiectivele proiectului „Clima East Moldova „Managementul durabil al pășunilor și pădurilor comunale în primul Parc Național Orhei pentru a demonstra comunităților locale beneficiile măsurilor de atenuare și adaptare la schimbări climatice”” în cadrul contractului încheiat cu PNUD.

Notă: La proiect se anexează următoarele documente care sunt parte integrantă a acestuia:

- 1) setul de chestionare (Anexa A. Date generale despre comună; Anexa B. Fișa de evaluare a sectorului de pășune/fineață propus spre ameliorare; Anexa C. Informație despre șeptelul care utilizează pășunile/finețele);
- 2) cv-urile persoanelor care vor coordona nemijlocit implementarea proiectului;
- 3) procesul-verbal al adunării generale a cetățenilor (conform anexei nr. 3 la prezentul Ghid) la care s-a examinat și aprobat propunerea de proiect;
- 4) procesul-verbal al ședinței Consiliului primăriei la care a fost examinată și aprobată propunerea de proiect (Anexa nr. 4);
- 5) scrisoarea de garanție ce confirmă apartenența pășunilor/finețelor la categoria de terenuri publice (Anexa nr. 5)

- 6) copia hărții cadastrale a comunei pe care vor fi identificate (evidențiate) pășunile/fînețele care vor face obiectul proiectului.

Setul de chestionare necesar de anexat la proiect

Formularul A. Fișa de date generale despre comună

1.	Raionul		
2.	Comuna		
3.	Primarul (nume, prenume, date de contact)		
4.	Inginer cadastral (nume, prenume, date de contact)		
5.	Anticamera (nume, prenume, date de contact)		
6.	Suprafața totală a comunei, ha		
7.	Suprafața totală a pajiștilor comunei, ha		
8.	Suprafața și numărul total al sectoarelor propuse pentru ameliorare din cadrul comunei		
9.	Numărul gospodăriilor casnice din cadrul comunei		
10.	Numărul populației din comună: - femei - pensionari - copii		
11.	Taxa de pășunare		
12.	Caracterizarea șeptelului de animale și încărcătura existentă cu animale a pajiștilor din comună		
	Specii de animale	Șeptelul comunei la data completării fișei (datele din 01 ianuarie 2014)	Încărcătura cu animale a pajiștilor din comună, u.v.m./ha
		Nr. de capete înregistrate	
	bovine		
	cabaline		
	ovine		
	caprine		
	Total u.v.m.		
13.	Posibilitatea amplasării suprafețelor de probă (Da/Nu)		
14.	Măsurile de reglementare ce se întreprind în comună:		
15.	Informații suplimentare/comentarii		

Formularul B. Fișa de evaluare a sectorului de pășune/fîneță propus spre ameliorare

I. Informația geomorfologică despre sectorul de pajiște

1.	Comuna	
2.	Denumirea locală a sectorului	
3.	Numărul conturului de pajiște pe harta cadastrală	
4.	Coordonatele geografice (MoldReff99)	latitudinea
		longitudinea

		altitudinea	
5.	Amplasarea și limitele sectorului		
6.	Caracterizarea generală a reliefului		
7.	Gradul de înclinare și expoziția pantei		
8.	Infrastructura în raza sectorului evaluat (indicați elementele de infrastructură relevante: construcții, stîne, drumuri etc.)		
9.	Activități anterioare în raza sectorului evaluat și zona sa adiacentă (lucrări hidrotehnice, cultivarea plantelor, depozitarea deșeurilor etc.)		
10.	Suprafața totală a sectorului, ha		
	dintre care:		
	- pe pantă		
	- în luncă		
11.	Suprafața sectorului afectată de:		
	- eroziune, ha, %		
	- alunecări, ha, %		
	- exces de umiditate, ha, %		
	- sărăturare, ha, %		
	- petriș, ha, %		
12.	Caracterizarea solului sau a solurilor dominante		
	Denumirea completă a solului sau a solurilor dominante	Suprafața, ha	Ponderea, %
			Gradul de bonitate
13.	Sursele de adăpare și distanța pînă la sectorul evaluat		
	Denumirea sursei	Distanța, m	

II. Informație privind starea și regimul de folosire a pajiștilor

1.	Regimul de folosire a sectorului (de indicat: pășune, fîneață, mixt)		
2.	Regimul pășunatului		
	Deschiderea perioadei de pășunare	Închiderea perioadei de pășunare	Respectarea regimului de pășunare
	-		
3.	Ponderea în covorul vegetal, %		
	- golorilor (suprafețelor fără plante)		
	- mușuroaielor		
	- cioatelor		
	- plantelor neconsumate de animale (buruieni, spini etc)		
	- vegetației lemnoase (de indicat și denumirea speciilor)		
4.	Productivitatea estimativă a sectorului, t/ha masa verde/uscată		
	- pe pantă		
	- în luncă		
	- totală		

5.	Lista speciilor de plante care vegetează în sectorul evaluat (la data evaluării)	
	Descriere generală:	
	<i>Achillea setacea</i>	<i>Cichorium inthybus</i>
	<i>Centaurea iberica</i>	<i>Daucus carota</i>
	<i>Carduus nutans</i>	<i>Verbascum blattaria</i>
	<i>Onopordon acanthium</i>	<i>Rosa canina</i>
	<i>Cirsium sp.</i>	<i>Lepidium ruderae</i>
	<i>Xanthium strumarium</i>	<i>Taraxacum officinale</i>
	<i>Lactuca saligna</i>	<i>Plantago lanceolata</i>
	<i>Carthamus lanatus</i>	<i>Erodium cicutarium</i>
	<i>Elytrigia repens</i>	<i>Lotus corniculatus</i>
	<i>Trifolium repens</i>	<i>Potentilla reptans</i>
	<i>Medicago lupulina</i>	<i>Galium humifusum</i>
	<i>Erigeron canadensis</i>	<i>Artemisia absinthium</i>
	<i>Eryngium campestre</i>	
6.	Imagini foto ale sectorului evaluat (imaginea generală a sectorului, a principalelor elemente de infrastructură, sol, vegetație, etc.; indicați câte imagini foto au fost efectuate și numerele lor)	

Formularul C. Informație despre șeptelul care utilizează pășunile/fițețele

Raionul _____ Comuna _____
 Data completării _____

Specia de animale	Șeptelul (capete)	Coeficientul de calculare în unități vită cornută mare	Șeptelul (capete în unități vită cornută mare în unități convenționale) (col 2 x col 3)	Numărul de capete pe gospodăria casnică	Taxa anuală de impozit, lei/cap	Cantitatea de gunoi de grajd folosită anul trecut ca îngrășământ, t/an	Ponderea categoriilor de teren în satisfacerea rației anuale a animalelor, %			
							Pajiști comunale	Terenurile fondului forestier	Terenuri cultivate	Alte categorii de terenuri
Vite cornute mari de toate vârstele		0,80								
Ovine de toate vârstele		0,14								
Caprine de toate vârstele		0,14								
Cabaline de toate vârstele		0,80								
TOTAL:		X			X					

Anexa 7. Fișe tehnologice

Tabelul 1. Fișa tehnologică desfășurată și devizul de cheltuieli pentru reabilitarea prin lucrări de suprafață a pajiștilor din zona Parcului Național Orhei (prețuri la nivelul anului 2013)

Nr d/o	Denumirea lucrării	Sursa normativă	Unitatea de măsură	Numărul unităților	Termenul de executare, luna	Specificări tehnice	Componența utilajelor	Consumul de motorină, litri	Timpul necesar, ore-om**	Volumul de lucru	
										ha, etalon de arătură**	lei*
1.	Defrișarea vegetației lemnoase	www.cjmures.ro	ha	1	X-XI	acoperire teren 20-40%, ø tulpinii 5-15 cm	manual	-	84,91	-	2123,00
2.	Distrușgerea mușuroaielor și nivelarea solului	Техн. Карты..., 1988, с. 52-75	ha	2	X-XI	două treceri, adâncimea 6-8 cm, unghi atac 18°	K-701+БДТ-7+ lama nivelatoare+БЗТС-1	8,8	0,23	0,63	378,00
3.	Fertilizarea solului										
	3.1. Varianta cu gunoi de grajd o dată la patru ani										
	3.1.1. Încărcarea de lângă fermă în unitatea de transport	Ghid..., 2012, p. 64-69	t	40	IV-V		ЮМЗ-6Л+ ПЭ-0,8	7,6	1,38	0,83	498,00
	3.1.2. Transportarea la marginea sectorului de pășune	idem	t	40	IV-V	distanța 3 km	МТЗ-80+ 2 ПТС-4	56	23	5,16	3096,00
	3.1.3. Așezarea gunoiului în grămadă	idem	t	40	IV-V	contact minimal cu atmosfera	ДТ-75+Д-606	13	1,67	0,72	432,00
	3.1.4. Remanierea (lopătarea) grămezii la fiecare interval de 45-60 zile de fermentare										
	3.1.4.1. Desfacerea grămezii	idem	t	32	VI-VII		ДТ-75+Д-606	10,4	1,33	0,58	348,00
	3.1.4.2. Udarea gunoiului cu apă	idem	t	5	VI-VII	în aceeași zi	МТЗ-80+РЖТ-4	9,5	1,4	0,05	30,00
	3.1.4.3. Refacerea grămezii	idem	t	37	VI-VII	în aceeași zi	ДТ-75+Д-606	12	1,54	0,67	402,00
	3.1.5. A doua remaniere a grămezii la 45-60 zile de la prima remaniere										
	3.1.5.1. Desfacerea grămezii	idem	t	28	VIII-IX		ДТ-75+Д-606	9,1	1,16	0,5	300,00
	3.1.5.2. Udarea gunoiului cu apă	idem	t	4	VIII-IX	în aceeași zi	МТЗ-80+РЖТ-4	10,1	1,12	0,04	24,00
	3.1.5.3. Refacerea grămezii	idem	t	32	VIII-IX	în aceeași zi	ДТ-75+Д-606	10,4	1,33	0,58	348,00
3.1.6. Maturizarea gunoiului prin stocare în grămadă											
3.1.7. Jalonarea terenului pentru administrarea gunoiului cu ПОУ-5	www.cjmures.ro	ha	1	X-XI	fișii lățimea 6 m și lungimea 320 m	manual	-	3,21	-	80,00	
3.1.8. Încărcarea gunoiului în mașina de distribuire	Ghid..., 2012, p. 68-69	t	26	X-XI		ЮМЗ-6Л+ ПЭ-0,8	4,9	0,9	0,54	324,00	
3.1.9. Distribuirea gunoiului pe suprafața sectorului	idem	ha	1	X-XI	doza 26 t/ha	МТЗ-80+ПОУ-5	9,9	1	0,78	468,00	

Nr d/o	Denumirea lucrării	Sursa normativă	Unitatea de măsură	Numărul unităților	Termenul de executare, luna	Specificări tehnice	Componența utilajelor	Consumul de motorină, litri	Timpul necesar, ore- om**	Volumul de lucru	
										ha, etalon de arătură**	lei*
	3.1.10. Încorporarea gunoii în sol	idem	ha	1	X-XI	concomitent cu distribuirea	MT3-80+БДТН-2,2	6,3	0,7	0,3	180,00
Total cheltuieli pentru administrarea gunoii de grajd o dată la patru ani											6530,00
										Unui an revine	1632,5
3.2. Fertilizarea cu gunoi de grajd aplicat prin metoda directă, fermă-pajiște											
	3.2.1. Jalonarea terenului pentru mașină POY-5	www.cjmures.ro	ha	1	X-XI	fișii lățimea 6 m și lungimea 320 m	manual	-	3,2	-	80
	3.2.2. Încărcarea de lîngă adăpostul animalelor în POY-5	Ghid..., 2012, p. 68-69	t	26	X-XI		ЮМЗ-6Л+ ПЭ-0,8	4,9	0,9	0,54	324
	3.2.3. Transportarea pînă la 3km și distribuirea gunoii pe fișii	idem	t	1	X-XI		T-150+ПРТ-10	37,2	3,22	5,32	3192
	3.2.4. Încorporarea gunoii în sol	idem	t	1	X-XI	Imediat după distribuire	MT3-80+БДТН-2,2	6,3	0,7	0,3	180
Total cheltuieli pentru administrarea directă a gunoii de grajd								48,4	8,02	6,16	3776
3.3. Varianta cu îngrășămintă chimice anual											
	3.3.1. Procurarea azotatului de amoniu	www.rinaxtvr.moldagro.md	t	0,1	X-XI	N34+34 anual primăvara	pentru doi ani	-	-	-	600
	3.3.2. Procurarea amofosului	idem	t	0,2	X-XI	P 180 înainte nivelării mușuroaielor	pentru doi ani	-	-	-	1900
	3.3.3. Transportarea la 20 km de la depozitul zonal la cel local	http://transportmarfa.ro	t	0,4	X-XI	4 lei/t.km * 0,4 t* 20 km	UAZ-452 D	3	2	-	32
	3.3.4. Jalonarea sectorului pentru administrarea amofosului	www.cjmures.ro	ha	1	X-XI	fișii lățimea 6 m	manual	-	3,21	-	80,25
	3.3.5. Descărcarea și clădirea sacilor în depozit	www.cjmures.ro , техн. карты..., 1988, c. 54-55	t	0,4*2	X-XI	0,4t*2*0,86 t/h* 25lei/ha	manual	-	0,69	-	17,25
	3.3.6. Încărcarea amofosului în unitățile de transport	idem	t	0,2	X-XI	0,2 t*0,86 t/h* 25 lei/ ha	manual	-	0,17	-	4,3
	3.3.7. Transportarea la sectorul de pajiște	http://transportmarfa.ro	t	0,2	X-XI	0,2*5km*4lei/t.km	UAZ-452 D	0,8	0,5	-	4

Nr d/o	Denumirea lucrării	Sursa normativă	Unitatea de măsură	Numărul unităților	Termenul de executare, luna	Specificări tehnice	Componența utilajelor	Consumul de motorină, litri	Timpul necesar, ore- om**	Volumul de lucru	
										ha, etalon de arătură**	lei*
	3.3.8. Descărcarea din vehicul și încărcarea în mașina de distribuit îngrășăminte chimice	www.cjmures.ro/tehn_karty...1988, c. 54-55	t	0,2*2	X-XI	cu dezlegarea și deșertarea sacilor	manual 0,4t*0,86t/h*25 lei/h	-	0,34	-	8,6
	3.3.9. Distribuirea amofosului pe suprafața sectorului	Техн. Карты..., 1988, с. 52-53	ha	1	X-XI	doza P 180	MT3-80+ 1 PMГ-4	0,5	0,3	0,15	90
	3.3.10. Incorporarea amofosului în sol	idem	ha	2	X-XI	două treceri cu direcții perpendiculare	MT3-80+ БДТН-2,2	6,3	0,7	0,3	180
Total cheltuieli pentru aplicarea amofosului (P180) 200 kg/ha (suma punctelor 3.3.3-3.3.10)								10,6	7,91	0,45	416,4
Aplicarea anuală a azotatului de amoniu în doza N68 anual la începutul vegetației											
	3.3.11. Încărcarea în vehicul	www.cjmures.ro	t	0,05	II-III		manual 0,05t*0,86t/h*25lei/h	0	0,04	-	1,1
	3.3.12. Transportarea de la depozit la sectorul de pajiște	Техн. Карты..., 1988, с. 78-79	t	0,05	II-III	distanța de pînă la 5 km	T-16M	1,1	0,4	0,08	48
	3.3.13. Descărcarea din vehicul și încărcarea în semănătoare	www.cjmures.ro	t	0,05*2	II-III	cu dezlegarea și deșertarea sacilor 0,05t*2*0,86t/h*25lei	manual	0	0,09	0	2,15
	3.3.14. Distribuirea azotatului de amoniu pe suprafața sectorului	Техн. Карты..., 1988, с. 158-159	ha	1	II-III	doza N 68 într-o repriză	MT3-80+C3T 3,6	1,7	0,21	0,15	90
	3.3.15. Graparea pajiștii	Техн. Карты..., 1988, с. 154-155	ha	1	II-III	imediat după distribuire	MT3-80+ C-11Y+Б3CC-1,0	0,5	0,08	0,12	72
Total pentru lucrări de aplicare a (N 68), 100 kg/ha azotat de amoniu (suma punctelor 3.3.11.-3.3.15.):								3,3	0,82	0,35	213,25
4.	Afinarea adîncă a solului cu subsolierul	http://generalleasing.ro	ha	1	X-XI	adîncimea 40 cm, între ancore 80 cm	T-150+CLE-3 sau MT3-80+ПРВН-22	16	1,06	1,75	1050
Supraînsămîntarea ierburilor											
5.	5.1. Procurarea semințelor										
	5.1.1. Pentru versanți: obsigă nearistată	Карауш, Урум, Смутин, 1995, с. 35-38				12 kg/ha * 120 lei/kg					1440
	sparcetă comună	http://incda-fundulea.ro/anale/77				25 kg/ha * 40 lei/ kg					1000

Nr d/o	Denumirea lucrării	Sursa normativă	Unitatea de măsură	Numărul unităților	Termenul de executare, luna	Specificări tehnice	Componența utilajelor	Consumul de motorină, litri	Timpul necesar, ore- om**	Volumul de lucru	
										ha, etalon de arătură**	lei*
	5.1.2. Pentru șesuri joase: obsigă nearistată	Андреев, 1974, c. 104-113				9 kg/ha * 120 lei/kg					1080
	lucernă albastră					10 kg/ha * 100 lei/ kg					1000
	5.2. Încărcarea semințelor în vehicul	www.cjmures.ro	t	0,05	X-XI	0,05 t* 0,88 t/ha * 25 lei/ha	manual	-	0,04	-	1
	5.3. Transportarea semințelor la depozitul local, 100 km	http://transportmarfa .ro	t	0,05	X-XI	4 lei/t.km* 0,05 t* 100 km	UAZ-452 D	15	10	-	20
	5.4. Descărcarea și clădirea sacilor în depozit	www.cjmures.ro	t	0,05	X-XI	0,05 t* 0,88 t/ha * 25 lei/ha	manual	-	0,1	-	3
	5.5. Graparea și tăvălugirea patului germinativ	Техн. Карты..., 1988, c. 150-151	ha	1	II-III		MT3-80 +C11Y+БЗСС+3КГ B-1,4	2	0,11	0,14	84
	5.6. Semănatul ierburilor	idem	ha	1	II-III	pe cât posibil mai timpuriu	MT3-80+C3T 3,6	4	0,47	0,25	150
	5.7. Tăvălugirea solului după semănat	idem	ha	1	II-III		MT3- 80+C11Y+БЗСС+3К ГВ-1,4	1,7	0,1	0,11	66
	Suma pp. 5.2.-5.7.							22,7	10,82	0,5	324
6.	Lucrări de îngrijire și recoltare în primul an de vegetație, 5,0 t/ha fîn (3,5t+1,5 t)										
	6.1. Cositul masei verzi	Техн. Карты..., 1988, c. 152-157	ha	2	V, VII	două coase la înălțimea 5-6 cm	MT3-80+ KC 2.1	16,8	1,7	0,34	204
	6.2. Greblarea și adunarea în poloage	idem	ha	2	V, VII	La umiditatea 40%	MT3-80+ ГВК-6	2,6	0,59	0,2	120
	6.3. Balotarea finului	idem	ha	2	V, VII	La umiditatea 17%	MT3-80+ ППП-1.6	2,6	2,92	0,43	258
	6.4. Încărcarea baloturilor	idem	t	5	V, VII		MT3-80+ ПФ 0,5	3,4	0,67	0,27	162
	6.5. Transportarea baloturilor	idem	t	5	V, VII		MT3-80+ 2ПТС-4	9,5	1,2	1,43	858
	6.6. Așezarea baloturilor în clae	idem	t	5	V, VII		MT3-80+ ПФ 0,5	3,4	4,06	0,27	162
	6.7. Acoperirea clăii cu peliculă	idem	m2	8	V, VII			-	0,5	-	13
	6.8. Graparea pajjiștii	idem	ha	2	V, VII	după fiecare coasă	T-150+CF- 21+БЗСС-1	3	0,15	0,24	144
6.9. Păzirea pajjiștei		ha	1	II-XII						40	
	Total în primul an de vegetație pentru lucrări de îngrijire și recoltare							41,3	11,79	3,18	1961

Nr d/o	Denumirea lucrării	Sursa normativă	Unitatea de măsură	Numărul unităților	Termenul de executare, luna	Specificări tehnice	Componența utilajelor	Consumul de motorină, litri	Timpul necesar, ore/om**	Volumul de lucru	
										ha, etalon de arătură**	lei*
7.	Lucrări de îngrijire și recoltare în al doilea an de vegetație, două coase, 8,0 t/ha fîn (5,5+2,5 t)										
	7.1. Aplicarea azotatului de amoniu	Техн. Карты..., 1988, с. 152-157	t	0,1	II-III	conform punctelor 3.4.11-3.4.15		3,3	0,82	0,35	213,25
	7.2. Graparea pajiștii	idem	ha	2	II-III	înainte de începutul vegetației și după două coase	T-150+CF-21+БЗСС-1	3	0,15	0,24	144
	7.3. Cosirea ierbii	idem	ha	2	V, VII	două coase la înălțimea 5-6 cm	MT3-80+ KC 2.1	8,4	1,71	0,34	204
	7.4. Greblarea finului și adunarea în poloage	idem	ha	2	V, VII	La umiditatea 35-40%	MT3-80+ ГВК-6	2,6	0,59	0,2	120
	7.5. Balotarea finului	idem	ha	2	V, VII	La umiditatea 17%	MT3-80+ ППП-1.6	4,2	4,67	0,53	318
	7.6. Încărcarea baloturilor de fîn	idem	t	8	V, VII		MT3-80+ ПФ 0,5	4,8	1,07	0,43	258
	7.7. Transportarea baloturilor		t	8	V, VII		MT3-80+ 2ПТС-4	15,2	1,92	2,29	1374
	7.8. Așezarea baloturilor în clae		t	8	V, VII		MT3-80+ ПФ 0,5	4,8	6,5	0,43	258
	7.9. Acoperirea clăii cu peliculă		m2	12	V, VII		manual	-	0,8	-	21
	7.10. Păzirea pajiștei		ha		II-XII						40
Total în al doilea an de vegetație pentru lucrări de îngrijire și recoltare a ierbii								46,3	18,23	4,81	2950,25

* Devizul de cheltuieli este calculat la nivelul prețurilor anului 2013.

**Norme și tarife luate în calcul:

Denumirea lucrării și unitatea de măsură	Tarif
Norma de încărcare-descărcare manuală a materialelor, t/oră.om	0,86
Costul muncii manuale efectuate de un om într-o oră, lei/oră.om	25
Costul efectuării unui hectar de arătură în condiții etalonate, lei/ha etalon arătură	600
Costul transportării cu automobilul a unei tone de materiale la distanța de un kilometru, lei/t.km	4

Tabelul 2. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2013 pentru reabilitarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți cu utilizarea directă a gunoiului de grajd, fără o prealabilă pregătire

Cheltuielile sunt calculate pentru 1 ha pe primii 2 ani

Denumirea lucrării și specificările tehnice	Unitatea de măsură	Cantitatea	Luna executării	Timpul necesar, ore-om	Necesarul de motorină, litri	Volumul de lucru, ha etalon de aratură	Costul lucrărilor, lei
1. Lucrări de reabilitare și gospodărire pentru primii doi ani							
Ameliorarea solului							
*1. Defrișarea vegetației lemnoase, manual	ha	1	X-XI	84.91	-	-	2123*
2. Distrugerea mușuroaielor și nivelarea solului	ha	2	X-XI	0.23	8.8	0.63	378
3. Aplicarea directă a gunoiului de grajd, 26 t/ha	ha	1	X-XI	18.25	48.4	6.16	3776
4. Afînarea solului, adâncime 40 cm, între ancore 80 cm	ha	1	X-XI	1.06	16	1.75	1050
Total pentru ameliorare				104.45	73.2	8.54	7327
Primul an de vegetație, 4 t/ha fin							
5. Supraînsămînțarea amestecului de sparcetă 25 kg+ obsigă 12 kg/ha	ha	1	II-III	10.82	22.7	0.5	324
*6. Lucrări de îngrijire, recoltare și pază	ha	1	II-XII	11.8	41.3	3.18	1961*
Total în primul an de vegetație				22.62	64	3.68	2285
Al doilea an de vegetație, 6 t/ha fin							
*7. Lucrări de îngrijire, recoltare și pază	ha	1	II-XII	17.41	43	4.46	2737*
Total pentru lucrări în doi ani				144.48	180.2	16.68	12349
2. Materiale necesare pentru 1 ha în primii doi ani							
Denumirea	Unitatea de măsură	Cantitatea	Costul unei unități, lei	Cheltuieli pentru tot volumul, lei			
Gunoii de grajd	t	26	-	-			
Semințe obsigă nearistată	kg	12	120	1440			
Semințe sparcetă comună	kg	25	40	1000			
Motorina	l	95.9	17.5	1678.25			
* Motorina	l	84.3	17.5	1475.25*			
*Peliculă de celofan	m2	15	20	300*			
Total pentru materiale				5893,5			

Total pentru lucrări și materiale în 2 ani/ha 18242.5

* Cheltuieli suportate de beneficiar calculate conform normelor tehnice 8596.25

Cheltuieli din proiect 9646.25

Tabelul 3. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2014 pentru ameliorarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți cu aplicarea îngrășămintelor chimice

Cheltuielile sunt calculate pentru 1 ha pe primii 2 ani

Denumirea lucrării și specificările tehnice	Unitatea de măsură	Cantitatea	Luna executării	Timpul necesar, ore-om	Necesarul de motorină, litri	Volumul de lucru, ha etalon de aratură	Costul lucrărilor, lei
1. Lucrări de reabilitare și gospodărire pentru primii doi ani							
Ameliorarea solului							
*1. Defrișarea vegetației lemnoase, manual	ha	1	X-XI	84.91	-	-	2123*
2. Distrugerea mușuroaielor și nivelarea solului	ha	2	X-XI	0.23	8.8	0.63	378
3. Aplicarea amofosului, 200 kg/ha	ha	1	X-XI	7.91	10.6	0.45	416.4
4. Afnarea solului, adâncime 40 cm între ancore 80 cm	ha	1	X-XI	1.06	16	1.75	1050
Total pentru ameliorare				94.11	35.4	2.83	3967.4
Primul an de vegetație, 4 t fin							
5. Aplicarea azotatului de amoniu, 50 kg/ha	ha	1	II-III	0.82	3.3	0.35	213.25
6. Supraînsămînțarea amestecului de sparcetă 25 kg + obsigă 12 kg/ha	ha	1	II-III	10.82	22.7	0.5	324
*7. Lucrări de îngrijire și recoltare	ha	1	II-VII	11.8	41.3	3.18	1921*
*8. Păzirea pajiștii	ha	1	II-XII				40*
Total în primul an de vegetație				23.44	67.3	4.03	2498.25
Al doilea an de vegetație, 6 t fin							
9. Aplicarea azotatului de amoniu, 50 kg/ha	ha	1	II-III	0.82	3.3	0.35	213.25
*10. Lucrări de îngrijire și recoltare	ha	1	II-VII	17.41	43	4.46	2697*
*11. Păzirea pajiștii	ha	1	II-XII				40*
Total în al doilea an de vegetație				18.23	46.3	4.81	2950.25
Total pentru lucrări în doi ani				135.78	149	11.67	9415.9

2. Materiale necesare pentru 1 ha în primii doi ani

Denumirea	Unitatea de măsură	Cantitatea	Costul unei unități, lei	Cheltuieli pentru tot volumul, lei
Azotat de amoniu	t	0.1	6000	600
Amofos	t	0.2	9500	1900
Semințe obsigă nearistată	kg	12	120	1440
Semințe sparcetă comună	kg	25	40	1000
Motorina	l	64.7	17.5	1132.25
* Motorina	l	84.3	17.5	1475.25*
*Peliculă de celofan	m2	15	20	300*
Total pentru materiale				7847.5

Total pentru lucrări și materiale în 2 ani/ha 17263.4

* Cheltuieli suportate de beneficiar calculate conform normelor tehnice 8596.3

Cheltuieli din proiect 8667.2

Tabelul 4. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2014 pentru ameliorare și gospodărirea pașiștilor din văi și lunci cu aplicarea îngrășămintelor chimice

Cheltuielile sunt calculate pentru 1 ha pe primii 2 ani

Denumirea lucrării și specificările tehnice	Unitatea de măsură	Cantitatea	Luna executării	Timpul necesar, ore-om	Necesarul de motorină, litri	Volumul de lucru, ha etalon de aratură	Costul lucrărilor, lei
1. Lucrări de reabilitare și gospodărire pentru primii doi ani							
Ameliorarea solului							
1. Distrugerea mușuroaielor și nivelarea solului	ha	2	X-XI	0.23	8.8	0.63	378
2. Aplicarea amofosului, 200 kg/ha	ha	1	X-XI	7.91	10.6	0.45	416.4
3. Afnarea solului, adncime 40 cm, între ancore 80 cm	ha	1	X-XI	1.06	16	1.75	1050
Total pentru ameliorare				9.2	35.4	2.83	1844.4
Primul an de vegetație, 5 t/ha fn							
4. Aplicarea azotatului de amoniu, 50 kg/ha	ha	1	II-III	0.82	3.3	0.35	213.25
5. Suprainșămînțarea amestecului de lucernă 10 kg + golomăț 9 kg/ha	ha	1	II-III	10.82	22.7	0.5	324
*6. Lucrări de îngrijire și recoltare	ha	1	II-VII	11.8	41.3	3.18	1921*
*7. Păzirea pașiștii	ha	1	II-XII				40*
Total în primul an de vegetație				23.44	67.3	4.03	2498.25
Al doilea an de vegetație, 8 t/ha fn							
8. Aplicarea azotatului de amoniu, 50 kg/ha	ha	1	II-III	0.82	3.3	0.35	213.25
*9. Lucrări de îngrijire și recoltare	ha	1	II-VII	17.41	43	4.46	2697*
*10. Păzirea pașiștii	ha	1	II-XII				40*
Total în al doilea an de vegetație				18.23	46.3	4.81	2950.25
Total pentru lucrări în doi ani				50.87	149	11.67	7292.9
2. Materiale necesare pentru 1 ha în primii doi ani							
Denumirea	Unitatea de măsură	Cantitatea	Costul unei unități, lei	Cheltuieli pentru tot volumul, lei			
Azotat de amoniu	t	0.1	6000	600			
Amofos	t	0.2	9500	1900			
Semințe golomăț	kg	9	120	1080			
Semințe lucernă	kg	10	100	1000			
Motorină	l	64.7	17.5	1132.25			
*Motorină	l	84.3	17.5	1475.25*			
*Peliculă de celofan	m2	20	20	400*			
Total pentru materiale					7587.5		

Total pentru lucrări și materiale în 2 ani/ha 14880.4

* Cheltuieli suportate de beneficiar 6573.3

Cheltuieli din proiect 8307.2

Tabelul 5. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2014 pentru ameliorarea pajiștilor prin nivelare, fertilizare cu amofos și azotat de amoniu

Cheltuielile sunt calculate pentru 1 ha pe primii 2 ani

Denumirea lucrării și specificările tehnice	Unitatea de măsură	Cantitatea	Luna executării	Timpul necesar, ore-om	Necesarul de motorină, litri	Volumul de lucru, ha etalon de aratură	Costul lucrărilor, lei
1. Lucrări de reabilitare și gospodărire pentru primii doi ani							
Ameliorarea solului							
1. Distrugerea mușuroaielor și nivelarea solului	ha	1	X-XI	0.23	8.8	0.63	378
Total pentru ameliorare				0.23	8.8	0.63	378
Primul an de vegetație, 7 t/ha fîn							
2. Aplicarea azotatului de amoniu, 50 kg/ha	ha	1	II-III	0.82	3.3	0.35	213.25
3. Aplicarea amofosului, 200 kg/ha	ha	1	II-III	7.91	10.6	0.45	416.4
*4. Lucrări de îngrijire și recoltare	ha	1	II-VII	17.41	43	4.46	2697
*5. Păzirea pajiștii	ha	1	II-XII				40
Total în primul an de vegetație				26.14	56.9	5.26	3366.65
Al doilea an de vegetație, 7 t/ha fîn							
6. Aplicarea azotatului de amoniu, 50 kg/ha	ha	1	II-III	0.82	3.3	0.35	213.25
*7. Lucrări de îngrijire și recoltare	ha	1	II-VII	17.41	43	4.46	2697
*8. Păzirea pajiștii	ha	1	II-XII				40
Total în al doilea an de vegetație				18.23	46.3	4.81	2950.25
Total pentru lucrări în doi ani				44.6	112	10.7	6694.9
2. Materiale necesare pentru 1 ha în primii doi ani							
Denumirea	Unitatea de măsură	Cantitatea	Costul unei unități, lei	Cheltuieli pentru tot volumul, lei			
Azotat de amoniu	t	0.1	6000	600			
Amofos	t	0.2	9500	1900			
Motorină	l	26	17.5	455			
* Motorina	l	86	17.5	1505			
*Peliculă de celofan	m2	20	20	400			
Total pentru materiale					4860		

Total pentru lucrări și materiale în 2 ani/ha 11554.9
 * Cheltuieli suportate de beneficiar 7379
 Cheltuieli din proiect 4175.9

Tabelul 6. Fișa tehnologică și devizul de cheltuieli la nivelul prețurilor anului 2013 pentru gospodărirea pajiștilor cu productivitatea satisfăcătoare, fără lucrări de ameliorare

Cheltuielile sunt calculate pentru 1 ha pe primii 2 ani

Denumirea lucrării și specificările tehnice	Unitatea de măsură	Cantitatea	Luna executării	Timpul necesar, ore-om	Necesarul de motorină, litri	Volumul de lucru, ha etalon de aratură	Costul lucrărilor, lei
1. Lucrări de gospodărire pentru primii doi ani							
Primul an de vegetație, 6 t/ha fîn							
1. Lucrări de îngrijire, recoltare și pază	ha	1	II-XII	17.41	43	4.46	2737
Al doilea an de vegetație, 6 t/ha fîn							
2. Lucrări de îngrijire, recoltare și pază	ha	1	II-XII	17.41	43	4.46	2737
Total pentru lucrări în doi ani				34.82	86	8.92	5474
2. Materiale necesare pentru 1 ha în primii doi ani							
Denumirea	Unitatea de măsură	Cantitatea	Costul unei unități, lei	Cheltuieli pentru tot volumul, lei			
Motorină	l	34.82	17.5	609.35			
*Peliculă de celofan	m2	18	20	360			
Total pentru materiale				969.35			

Total pentru lucrări și materiale în 2 ani/ha 6443.35

* Cheltuieli suportate de beneficiar
Cheltuieli din proiect

Anexa nr. 8 Setul standard de rapoarte către PNUD (EMP)⁴

A. RAPORT DE PROGRES

_____ 20__

Primăria _____

1. Rezultate pe tranșa _____:

Nr. d/o	Denumirea categoriilor de costuri	Suma, lei
I.	Lucrări (inclusiv remunerarea muncii)	
II.	Bunuri	
III.	Cheltuieli operaționale	
TOTAL		

inclusiv din contribuția:

- PNUD – _____ lei;
- locală – _____ lei.

2. Fondurile prevăzute pentru perioada următoare:

Nr. d/o	Denumirea categoriilor de costuri	Suma, lei
I.	Lucrări (inclusiv remunerarea muncii)	
II.	Bunuri	
III.	Cheltuieli operaționale	
TOTAL:		

inclusiv din contribuția:

- PNUD – _____ lei;
- locală – _____ lei

Conducător al proiectului _____

L. Ș.

⁴ - rapoartele vor fi prezentate de către Beneficiar după executarea tuturor lucrărilor și procurărilor presupuse spre efectuare în cadrul tranșelor respective debursate de către PNUD.

**B. Raport privind utilizarea mijloacelor Grantului oferite în cadrul tranșei _____
în perioada _____**

Comuna _____

Raionul _____

A fost transferat pe contul special la data _____ 200__

Categoriile de cheltuieli	Volume fizice			Sold început perioadă, lei	Cheltuieli realizate, lei		Soldul la sfârșitul perioadei, lei
	unitatea de măsură	plan	real		grant	beneficiar	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
I. Lucrări (inclusiv remunerarea muncii), total							
1.1 Reabilitarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți cu utilizarea directă a gunoiului de grajd, fără o prealabilă pregătire;							
1.2. Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor de pe versanți prin supraînsămânțare cu aplicarea îngrășămintelor chimice							
1.3. Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor din văi și lunci prin supraînsămânțare cu aplicarea îngrășămintelor chimice							

1.4. Ameliorarea și gospodărirea pajiștilor prin nivelare, fertilizare cu amofos și azotat de amoni							
1.5. Constituirea și întreținerea personalului responsabil de administrarea pășunilor/fiștelor comunale							
1.6. Constituirea structurilor instituționale comunale de gospodărire/ utilizare a pășunilor/fiștelor comunale							
II. Bunuri, total							
2.1. Semințe de ierburi							

2.1.1. Sparcetă comună							
2.1.2. Obsigă nearistată							
2.1.3. Golomăț							
2.1.4. Lucernă albastră							
2.2. Fertilizanți							
2.2.1. Amofos							
2.2.2. Azotat de amoniu							
2.2.3. Gunoi de grajd							
III. Cheltuieli operaționale, total							
TOTAL:							

Anexe:

1. Copii ale certificatelor de proveniență și calitate ale bunurilor procurate (semințe de ierburi, material fertilizant, etc.).

Conducătorul proiectului

_____

_____ (semnătura)

Contabil

_____

_____ (semnătura)

L.Ș.

C. Raport semestrial de impact al proiectului pentru perioada _____

Comuna _____

Raionul _____

Nr. d/o	Denumirea indicatorilor	Planificat pe durata proiectului	Realizat pe parcursul perioadei de raportare
1.	Numărul persoanelor care au beneficiat în urma implementării proiectului (inclusiv bărbați, femei, persoane social vulnerabile)		
2.	Numărul de locuri de muncă permanente/provizorii create în rezultatul proiectului		
3.	Volumul suplimentar de furaje obținut în rezultatul implementării activităților proiectului		

Descriere

Conducătorul proiectului

_____ (semnătura)

Contabil

_____ (semnătura)

L.Ș.

Anexa 9. Organigrama privind cadrul general al implementării proiectului Clima East Moldova „Managementul durabil al pășunilor și pădurilor comunale în primul Parc Național Orhei pentru a demonstra comunităților locale beneficiile măsurilor de atenuare și adaptare la schimbări climatice”

